

Wysakowska, Beata

Dzieje myśli ekologicznej a współczesne problemy nauczania biologii (fragmenty dyskusji)

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 42/3-4, 231-232

1997

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DZIEJE MYŚLI EKOLOGICZNEJ
A WSPÓŁCZESNE PROBLEMY NAUCZANIA BIOLOGII
(FRAGMENTY DYSKUSJI)

Białe plamy w opracowaniach poświęconych dziejom biologii, a przede wszystkim historii biologii w Polsce, od dawna niepokoją przyrodników, zajmujących się problemami interdyscyplinarnymi w dziedzinie nauk biologicznych i tzw. makrobiologii. W dyskusjach uczonych coraz częściej pojawia się np. opinia o konieczności opracowania historii badań ekologicznych w Polsce. Dotyczyłoby to szczególnie 2 okresów – dwudziestolecia międzywojennego i czasów po 1945 roku.

W dniu 7 maja 1997 r. odbyło się wspólne posiedzenie naukowe Komisji Historii Myśli Ekologicznej Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN oraz Zakładu Historii Nauk Biologicznych i Farmacji Instytutu Historii Nauki PAN.

Posiedzenie otworzyła prof. dr Barbara Kuźnicka, przedstawiając tematykę badań, prowadzonych w Zakładzie Historii Nauk Biologicznych i Farmacji nad dziejami ekologii człowieka w aspekcie stosowania leków naturalnych w dawnej Polsce, a także – wobec współczesnych problemów leko- i narkomanii. Początek tym pracom dało sympozjum, zorganizowane w Instytucie Historii Nauki PAN, (Warszawa 16–17.11.1993 r.), którego tematyka: *Ekologia człowieka – historia i współczesność* zaowocowała książką, zawierającą materiały z konferencji (*Ekologia człowieka – historia i współczesność*. Praca zbiorowa pod red. B. Kuźnickiej. Warszawa 1995 r. s. 212). Byłoby wskazane, aby Zakład wraz z Komisją Historii Myśli Ekologicznej mógł badania te rozszerzyć w kierunku prac nad historią badań ekologicznych w Polsce. Jest to jednak uwarunkowane podjęciem prac historycznych przez ekologów.

Po zagajeniu referat pt. *Tezy przedekologiczne w kształtowaniu się przyrodniczego obrazu świata* wygłosił ks. prof. dr Stanisław Zięba z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Drugi referat dotyczył czasów nowszych i poświęcony był zagadnieniu: *Współczesne problemy edukacji biologicznej z perspektywy rozwoju nauki*. Referentem był prof. dr Leszek Kuźnicki z Instytutu Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN.

Obydwa referaty wywołały dyskusję, która, obok problemów merytorycznych, poruszała przede wszystkim sprawy metodologii badań nad historią ekologii. Zastanawiano się nad samym pojęciem „ekologia” (prof. R. Andrzejewski, prof. K. Dobrowolski, prof. L. Grüm). Kontrowersje pojawiły się przy opiniach: czy Darwin był też ekologiem i czy Linneusz był prekursorem ekologii (prof. K. Dobrowolski, prof. L. Kuźnicki, ks. prof. S. Zięba). Prof. N. Wolański porównywał stan edukacji w Meksyku i w Polsce. Zwracano uwagę na konieczność zmian w systemie nauczania biologii (prof. L. Grüm, prof. L. Kuźnicki, prof. K. Dobrowolski, prof. R. Andrzejewski). Innym zagadnieniem zajął się w dyskusji doc. K. Jakubowski, podkreślając że obydwie referaty stworzyły pomost między historią

a współczesnością. Metody współczesnej edukacji biologicznej, a przede wszystkim dostęp do informacji elektronicznej (Internet) zubożają uczniów, uniemożliwiając im poznanie przyrody w jej naturalnym stanie.

Odpowiedzi referentów i podsumowanie posiedzenia wskazywały na konieczność zintegrowania środowiska ekologów i historyków nauki, co umożliwiłoby efektywne opracowania z zakresu historii ekologii w Polsce. Istnieje bowiem dokumentacja badań ekologicznych, prowadzonych jeszcze w okresie dwudziestolecia międzywojennego. Opracowanie dziejów polskiej szkoły ekologicznej jest wyzwaniem chwili obecnej, gdyż upływający czas zaciera pamięć o dokonaniach uczonych.

Beata Wysakowska
(Warszawa)

SEMINARIUM KONTEKST ODKRYCIA W DZIEJACH DZIEDZINY NAUKI

Cykl posiedzeń seminaryjnych *Kontekst odkrycia w dziejach dziedziny nauki* prowadzony jest od października 1995 r. przez doc. dr hab. Alinę Motycką (z Instytutu Filozofii i Socjologii PAN) i prof. dr hab. Stefana Zameckiego (z Instytutu Historii Nauki PAN). Skupia przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych i filozoficznych z ośrodków całego kraju. Posiedzenia odbywają się raz w miesiącu – w przedostatni piątek miesiąca, w Instytucie Historii Nauki PAN.

W drugim kwartale 1997 r. odbyły się trzy spotkania. Pierwsze posiedzenie odbyło się 18 kwietnia, mgr Mateusz Wierciński z Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Kielcach przedstawił referat pt. *Elementy szamanizmu w religiach plemiennych społeczności niskokastowych w Indiach – problemy badawcze*. 23 maja odbyło się spotkanie z referatem mgr Michała Kokowskiego z Instytutu Historii Nauki PAN pt. *Etyka nauki a historia nauki. Wprowadzenie*. Na trzecim posiedzeniu 20 czerwca, ks. prof. dr hab. Zygmunt Hajduk z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego przedstawił referat pt. *Temporalność epistemologii formą naturalizmu*.

Barbara Kleyny
(Warszawa)

WARSZTATY DYSKUSYJNE EUROPEAN SCIENCE FOUNDATION NA TEMAT HISTORII CHEMII, DELFY, 19–21 WRZESIEŃ 1997

European Science Foundation (ESF) – Europejska Fundacja Nauki, działająca od 1974 r., jest obecnie zrzeszeniem 51 organizacji międzynarodowych i krajowych z 21 krajów. Należy do niej m.in. Międzynarodowa Unia Historii Nauki